

SPRÁVA OBCE PRÁVNĚ SPRÁVNĚ

VEŘEJNÉ FINANCE,
VEŘEJNÉ ZAKÁZKY,
EVIDENCE OBYVATEL
A GDPR

3 | 4

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

VEŘEJNÉ FINANCE, VEŘEJNÉ ZAKÁZKY, EVIDENCE OBYVATEL A GDPR

V dalších brožurách z této edice naleznete:
Nakládání s obecním majetkem a zákon o obcích
Odpadové hospodářství
Doprava a ostatní

SPRÁVA OBCE PRÁVNĚ SPRÁVNĚ
Nakládání s obecním majetkem a zákon o obcích

Vydalo grafické studio 2123design, s. r. o.
pro Sdružení místních samospráv České republiky, z. s.

Zpracovali: Mgr. Aneta Tomová, Mgr. Iveta Horáková a kolektiv

Autor odpovědí: JUDr. Jakub Blažek

© 2022 2123design, s. r. o., Kubelíkova 759, 503 46 Třebechovice pod Orebem

ISBN 978-80-11-02359-1

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Příručka „SPRÁVA OBCE PRÁVNĚ SPRÁVNĚ“ vznikla v rámci projektu „Vzdělávání zástupců a zaměstnanců obcí I. typu 2018–21“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0010271, který realizuje Sdružení místních samospráv ČR a je financován z OP Zaměstnanost

Kolektiv zpracovatelů:

Mgr. Aneta Tomová

Mgr. Iveta Horáková

Ing. Mgr. Jan Sedláček

Mgr. Dana Kratochvílová

Bc. Marcela Pacholíková

OBSAH

Veřejné finance, veřejné zakázky, evidence obyvatel a GDPR	6
Vymáhání nových pohledávek na dlužníkovy v oddlužení	8
Rozpočet základní školy	8
Exekuční příkaz na důchod	9
Dotace	11
Lhůta pro zveřejnění závěrečného účtu obce	12
Navrácení kladného hospodářského výsledku do rozpočtu zřizovatele	13
Rozpočet obce	16
Určení kupní ceny pozemku	18
Výše odchodného	20
Zveřejňování smluv	21
Střet zájmů v případě obchodního podílu starosty v dodavatelské společnosti	22
Zveřejňování při zakázce malého rozsahu	24
Nezveřejnění ceny	25
Elektronizace veřejných zakázek	26

Národní elektronický nástroj	26
Podání cenové nabídky e-mailem	27
Oznámení výsledku	27
Obstarání zakázky malého rozsahu	28
Rozhodování rady obce o výběru uchazeče	29
Změna dodavatele veřejné zakázky	30
Kontrola povinnosti uveřejňovat smlouvy	33
Žádost o zrušení trvalého pobytu	35
Zrušení trvalého pobytu z úřední povinnosti	36
Pošta na ohlašovně	37
Kamerový systém	39
Pověřenec pro ochranu osobních údajů	40
Zaměstnanec obecního úřadu pověřencem	41
Zastupitel pověřencem	41
Přístup pověřence k osobním údajům	42

VEŘEJNÉ FINANCE, VEŘEJNÉ ZAKÁZKY, EVIDENCE OBYVATEL A GDPR

Podle základního zákona České republiky – Ústavy České republiky – je obec, jakožto základní územní samosprávný celek, veřejnoprávní korporací, která má právo na samosprávu a je oprávněna mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Právě rozpočtové hospodaření představuje jádro finančního systému každé obce. Prostřednictvím rozpočtu je určeno, jaké množství finančních prostředků mají obce v rámci jednotlivých rozpočtových období k dispozici, přičemž rozpočtovým obdobím se rozumí jeden kalendářní rok. Co se týká zdrojů příjmů rozpočtu, ty lze členit do několika kategorií, a to na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a dotace (tzv. transfery). Mezi daňové příjmy spadají především finanční prostředky získané ze státního rozpočtu a prostředky získané formou místních a správních poplatků. Nedaňovými příjmy jsou pak příjmy plynoucí z poskytování služeb, prodeje zboží, pronájmu obecního majetku, hospodářské činnosti obce apod. Dalším zdrojem veřejných financí jsou tzv. kapitálové příjmy. Mezi tyto patří příjmy získané prodejem dlouhodobého investičního majetku obce, tedy např. příjmy z prodeje nemovitostí. Čtvrtá kategorie příjmu obecního rozpočtu je tvořena formou dotací, které mohou být poskytovány jak ze státního rozpočtu, tak z rozpočtu Evropské unie. Dotace jsou však vázány účelově a k jejich získání je třeba splnit zákonem stanovené podmínky.

Z hlediska právní úpravy jsou pro oblast veřejných financí důležité zejména tyto právní předpisy: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, a vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

S otázkou veřejných financí velmi úzce souvisí problematika veřejných zakázek. Prostřednictvím právní úpravy veřejných zakázek, která je zakotvena v zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, je zajištěno dodržování jedné ze základních zásad rozpočtového hospodaření obce – zásady efektivnosti, účelnosti a hospodárnosti nakládání s finančními prostředky obce. Veřejné zakázky je možné rozdělit do tří skupin podle předpokládané hodnoty zakázky na zakázky nadlimitní, podlimitní a zakázky malého rozsahu. V rámci každé skupiny pak platí odlišná pravidla a proces zadávání veřejných zakázek.

Součástí této kapitoly je taktéž oblast evidence obyvatel, která je primárně upravena v zákoně č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů. I v této oblasti jsou obecní úřady obcí, jako tzv. ohlašovny, pověřeny řadou činností, mezi které např. patří: zpracování údajů o změně, zrušení či ukončení místa trvalého pobytu

občana obce, údajů o změnách názvů ulic a čísel popisných či poskytování údajů obyvatelům ČR z evidenčních informačních systémů. Nejenom při výkonu agendy evidence obyvatel, ale v rámci celého fungování obce dochází ze strany obcí ke zpracování osobních údajů a k nakládání s nimi. Z tohoto důvodu byla do kapitoly začleněna též problematika GDPR vycházející z Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a dále ze zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

VYMÁHÁNÍ NOVÝCH POHLEDÁVEK NA DLUŽNÍKOVI V ODDLUŽENÍ

OTÁZKA

Jak postupovat vůči dlužníkovi, který má schválené oddlužení, a přitom mu vznikla vůči obci nová pohledávka?

ODPOVĚĎ

V takovém případě je možné pohledávku vymáhat soudně, popř. i exekučně. Dlužník je navíc povinen se v průběhu oddlužení nedostat do prodlení s plněním závazků. Je tak v jeho zájmu, aby pohledávky hradil včas, a pokud tak nečiní, hrozí mu zrušení oddlužení a konkurs. Pokud je tedy dlužník nekontaktní, doporučuji kontaktovat insolvenčního správce.

ROZPOČET ZÁKLADNÍ ŠKOLY

OTÁZKA

Naše obec je zřizovatelem základní školy. Každoročně rada obce schvaluje její účetní závěrku. Je povinností obce schvalovat i její rozpočet?

ODPOVĚĎ

Podle § 8 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „školský zákon“), může být škola a školské zařízení zřízeno obcí ve formě příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby. V obou případech je zřizovatel povinen schvalovat rozpočet školy. V případě školské právnické osoby tato povinnost vyplývá z ust. § 129 odst. 2 písm. a) školského zákona, v případě příspěvkové organizace pak z ust. § 28 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

EXEKUČNÍ PŘÍKAZ NA DŮCHOD

OTAZKA

Z titulu nezaplacených poplatků za odpad jsme měli vůči jedné osobě v obci pohledávku ve výši 7 000 Kč. Přistoupili jsme tedy k jejímu vymáhání. Dotyčná pobírala invalidní důchod. Ve věci byl vydán exekuční příkaz a vše bylo zasláno na ČSSZ. Poté jsme se náhodou dozvěděli, že si dotyčná osoba zažádala o oddlužení, které jí bylo schváleno. Bohužel jsme ale nestihli naši pohledávku do insolvenčního řízení přihlásit. Z tohoto důvodu se chceme zeptat, jaký teď máme zvolit postup? Je velmi malá pravděpodobnost, že by nám dotyčná osoba dluh dobrovolně uhradila.

ODPOVĚĎ

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) ve svém § 175 odst. 1 vymezuje možné způsoby vymáhání nedoplatků na místních poplatcích. Jedním z těchto způsobů je uplatnění pohledávky v insolvenčním řízení. Ustanovení § 242 až § 245 daňového řádu poté upravují vztah k insolvenčnímu řízení. Podle § 242 odst. 1 daňového řádu a obdobně podle § 168 odst. 2 písm. e) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“) jsou místní poplatky pohledávkami za majetkovou podstatou, pokud vznikly po rozhodnutí o úpadku. Toto ovšem není případ uvedený v zadání, jelikož ke vzniku povinnosti došlo ještě před rozhodnutím o úpadku. V takovém případě je nutné pohledávku do insolvenčního řízení přihlásit.

Insolvenční řízení je podle § 97 odst. 1 insolvenčního zákona zahájeno dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. Insolvenční soud pak musí dle § 101 odst. 1 insolvenčního zákona zahájení insolvenčního řízení oznámit vyhláškou, kterou zveřejní nejpozději do 2 hodin poté, kdy mu došel insolvenční návrh podaný dlužníkem. Jestliže takto podaný insolvenční návrh dojde insolvenčnímu soudu v době, kdy do skončení úředních hodin insolvenčního soudu zbývají méně než 2 hodiny, nebo ve dnech pracovního klidu, zveřejní insolvenční soud tuto vyhlášku nejpozději do 2 hodin po zahájení úředních hodin nejbližšího pracovního dne insolvenčního soudu. Insolvenční soud tak není povinen informovat o zahájení insolvenčního řízení každého věřitele dlužníka. Informování účastníků a dalších osob insolvenčního řízení probíhá prostřednictvím insolvenčního rejstříku. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby každý věřitel při vymáhání své pohledávky pravidelně sledoval insolvenční rejstřík.

V případě, že bude povoleno oddlužení a dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, soud dlužníka osvobodí od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž nebyly doposud uspokojeny. Toto osvobození se podle § 414 odst. 2 insolvenčního zákona vztahuje také na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit. Dlužník tak v tomto případě nebude mít nadále povinnost platit pohledávky v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, a tyto pohledávky nebude možné nadále vymáhat. Na okraj poznamenáváme, že dané pohledávky takovým rozhodnutím nezanikají, pouze je dlužník osvobozen od jejich placení. Pokud by se tedy v budoucnu dlužník, i přes osvobození, rozhodl neuhrazené pohledávky zaplatit, nejednalo by se o plnění bez právního důvodu, tedy o vznik bezdůvodného obohacení.

Do insolvenčního řízení se přihlašují i pohledávky, které jsou vymáhány výkonem rozhodnutí nebo exekucí (§ 173 odst. 2 insolvenčního zákona). Z § 173 odst. 1 insolvenčního zákona poté vyplývá, že k pozdě podaným přihláškám insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují. Pokud tedy správce místního poplatku pohledávku do insolvenčního řízení včas nepřihlásí, nebude tato v insolvenčním řízení uspokojena.

V případě, že obec nestihla svoji pohledávku do insolvenčního řízení přihlásit, doporučujeme prozatím nepodávat návrh na zastavení exekuce. Důvodem je skutečnost, že v rámci insolvenčního řízení může dojít k odmítnutí insolvenčního návrhu nebo ke zrušení schváleného oddlužení a pohledávku tak bude možné i nadále exekučně vymáhat (za předpokladu, že nebude rozhodnuto o jiném způsobu řešení úpadku dlužníka). Pokud se však pohledávka stane nedobytnou, nezbude jiného, než ji účetně odepsat.

Na závěr upozorňujeme, že i poté, co by soud dlužníka usnesením osvobodil od placení pohledávek (jak bylo rozebráno výše), může za splnění podmínek v § 417 insolvenčního zákona být dlužník tohoto osvobození zbaven, v takovém případě by se opět otevírala možnost vymáhat daný nedoplatek.

DOTACE

OTAZKA

Je potřeba, aby před podáním dotace byl odsouhlasen záměr požádat o dotaci zastupitelstvem?

ODPOVĚD

V souladu s ust. § 102 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) náleží do vyhrazené pravomoci rady obce hospodaření obce podle schváleného rozpočtu. Žádný jiný obecní orgán (až na zákonem stanovené výjimky) není oprávněn zasahovat do svěřených kompetencí rady obce. Za takových okolností by měl neoprávněný zásah za následek neplatnost právního jednání. Současně uvádíme, že záměr poskytnout dotaci je plánovaným výdajem z obecního rozpočtu, tudíž spadá do okruhu úkolů a činností rady obce.

Dotace je v souladu s ust. § 10a odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů“) poskytována na účel určený poskytovatelem v programu, na účel určený žadatelem v jeho žádosti nebo na účel stanovený zvláštním právním předpisem (např. financování škol a školských zařízení dle § 160 a násl. zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, ve znění pozdějších předpisů). Z Vašeho dotazu zřejmě vyplývá, že iniciujete poskytnutí dotace formou zveřejnění dotačního programu. Pro dotační program se vžilo užití názvu „záměr“. Rozdíl mezi dotačním programem a záměrem je tedy v tomto konkrétním případě pouze terminologický.

Ve věci zveřejnění dotačního programu a poskytnutí dotace upozorňujeme na skutečnost, že zveřejnění dotačního programu radou obce není vázáno na souhlas zastupitelstva z důvodů, které jsou popsány výše. Nicméně zveřejnění dotačního programu je pouze první fází celého procesu poskytnutí dotace. Dotační program slouží v souladu s ust. § 10c zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů zejména k tomu, aby vymezil účel programové dotace a další podmínky stanovené zákonem. Dále zajišťuje funkci informativní a rovněž kontrolní. Občané mají zcela nepochybně právo být informováni o nakládání s obecním majetkem.

Pokud je na úřední desce obce zveřejněn dotační program, žadatel je i za takové situace povinen podat písemnou žádost, kterou následně

přezkoumává příslušný orgán obce. Konečné rozhodnutí o poskytnutí dotace náleží, za předpokladu, že požadovaná částka přesahuje 50 000 Kč, zastupitelstvu obce. V opačném případě o poskytnutí dotace rozhoduje rada obce v rámci zbytkové působnosti v souladu s ust. § 102 odst. 3 zákona o obcích.

LHŮTA PRO ZVEŘEJNĚNÍ ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU OBCE

OTÁZKA

Jaká je lhůta pro zveřejnění/vyvěšení schváleného závěrečného účtu obce? Musí být zveřejněn do nového návrhu závěrečného účtu obce?

ODPOVĚĎ

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů ve svém § 17 odst. 8 stanovuje povinnost obce zveřejnit závěrečný účet včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření do 30 dnů ode dne jeho schválení na internetových stránkách obce. Obec je současně povinna na své úřední desce oznámit, kde je závěrečný účet zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Závěrečný účet pak musí být zpřístupněn až do zveřejnění závěrečného účtu obce za následující rozpočtový rok.

NAVRÁCENÍ Kladného hospodářského výsledku do rozpočtu zřizovatele

OTÁZKA

Zastupitelstvo obce schválilo hospodaření své příspěvkové organizace za rok 2021 a schválilo převedení kladného hospodářského výsledku zpět na účet zřizovatele. Přímou citují z usnesení: „Zastupitelstvo obce schvaluje převod kladného hospodářského výsledku Příspěvkové organizace ZŠ a MŠ XX do investičního fondu příspěvkové organizace a jeho následný odvod do rozpočtu zřizovatele.“

Audit z kraje nám vytýká, že jsme neschválili hospodářský výsledek, jeho převod do rezervního fondu příspěvkové organizace, následně do investičního fondu příspěvkové organizace a teprve poté odvod na účet zřizovatele. Požaduje i opravu usnesení zastupitelstva obce. Účetní příspěvkové organizace citují zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně § 30 tohoto zákona. Jaký je správný postup?

ODPOVĚĎ

Podle § 23 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech ÚSC“) může obec zřizovat tyto organizace:

- a) vlastní organizační složky jako svá zařízení bez právní subjektivity,
- b) příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk,
- c) obchodní společnosti, a to akciové společnosti a společnosti s ručním omezením,
- d) ústavy podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- e) školské právnické osoby podle zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- f) veřejné výzkumné instituce podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Z dotazu vyplývá, že obec zřídila příspěvkovou organizaci ZŠ a MŠ jako právnickou osobu podle § 23 odst. 1 písm. b) zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC. (Pokud by obec zřídila školskou právnickou osobu podle § 23 odst. 1 písm. e) zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC, bude situace jiná a tato odpověď se na tuto situaci nevztahuje.) To znamená, že vznik, zánik a hospodaření příspěvkové organizace se řídí zákonem o rozpočtových pravidlech ÚSC.

Podle § 28 odst. 4 zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC hospodaří příspěvková organizace s peněžními prostředky získanými vlastní činností

a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, tedy obce. Dále též hospodaří s prostředky svých fondů, s peněžními dary od fyzických a právnických osob a s dotacemi z EU. Podle § 29 odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC tvoří příspěvková organizace rezervní fond, fond investic, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Dle § 29 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC se zůstatky peněžních fondů převádějí po skončení roku do následujícího roku.

Co se týká rezervního fondu, ten tvoří příspěvková organizace ze svého zlepšeného výsledku hospodaření. Zlepšený výsledek hospodaření vzniká, pokud skutečné výnosy z hospodaření příspěvkové organizace jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než její provozní náklady. Zřizovatel schválí tento zlepšený hospodářský výsledek co do jeho výše (1. rozhodnutí) a následně je zřizovatel oprávněn jej rozdělit (2. rozhodnutí) do rezervního fondu a do fondu odměn (srov. např. § 30 odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC).

Peněžní prostředky z rezervního fondu využívá příspěvková organizace např. k dalšímu rozvoji své činnosti, časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně či úhradě své ztráty za předchozí léta. Vedle těchto činností může příspěvková organizace převést část svého rezervního fondu do svého fondu investic, a to za podmínky, že k tomu získá souhlas zřizovatele (3. rozhodnutí).

Pokud jde o fond investic, ten vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb. Jeho zdrojem jsou mimo jiné právě převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. Ustanovení § 31 odst. 2 písm. c) zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC uvádí: „Fond investic příspěvkové organizace se používá k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil.“ (4. rozhodnutí) Zřizovatel tedy může uložit příspěvkové organizaci, aby odvedla určité své prostředky do rozpočtu zřizovatele. Pokud toto zřizovatel učiní, jsou prostředky odváděny z fondu investic.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že při převodu zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na obec jako jejího zřizovatele je potřeba učinit tato rozhodnutí:

1. Schválení zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace zřizovatelem co do jeho výše (§ 30 odst. 1 věta první zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC).
2. Přidělení zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace zřizovatelem do rezervního fondu příspěvkové organizace (§ 30 odst. 1 věta třetí zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC).

3. Souhlas zřizovatele s převedením části rezervního fondu ve výši zlepšeného hospodářského výsledku do investičního fondu (§ 30 odst. 4 zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC).
4. Uložení povinnosti příspěvkové organizaci odvést prostředky v investičním fondu ve výši zlepšeného hospodářského výsledku do rozpočtu zřizovatele (§ 31 odst. 2 písm. c) zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC).

Dle našeho názoru jsou tedy závěry auditu kraje správné. Dále doplňujeme, že rozhodnutí zastupitelstva znějící: „Zastupitelstvo obce schvaluje převod kladného hospodářského výsledku právnické osoby ZŠ a MŠ XX do investičního fondu právnické osoby a jeho následný odvod do rozpočtu zřizovatele“ není rozhodnutím ad 1, tedy schválením zlepšeného hospodářského výsledku, neboť zde chybí uvedení jeho výše. Doporučujeme proto jednotlivá rozhodnutí na zastupitelstvu obce projednat a odhlasovat samostatně a dle toho též vyhotovit zápis ze zastupitelstva (např. Zastupitelstvo obce schvaluje zlepšený hospodářský výsledek příspěvkové organizace ... za rok 2021 ve výši ... Kč. Zastupitelstvo rozhodlo o přidělení zlepšeného hospodářského výsledku za rok 2021 ve výši ... Kč v celé jeho výši do rezervního fondu příspěvkové organizace ... apod.)

ROZPOČET OBCE

OTAZKA

V prosinci bude obec schvalovat rozpočet na rok 2022. Ze Státního fondu dopravní infrastruktury jsme obdrželi rozhodnutí o přiznání dotace. Smlouva bude ale podepsána až v roce 2022. Můžeme na základě rozhodnutí o přiznání dotace zahrnout částku dotace do rozpočtu již nyní? Nebo až po podpisu smlouvy?

ODPOVĚĎ

Obec se dotazuje, zda může jako položku rozpočtu obce na rok 2022 uvést i finanční částku, která bude obci poskytnuta v rámci dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury. Obec byla o přiznání dotace informována rozhodnutím Státního fondu dopravní infrastruktury, avšak smlouva o poskytnutí dotace ještě nebyla uzavřena.

Obsah rozpočtu obce se skládá z jejích příjmů a výdajů. Obecně je pro zařazení příjmů nebo výdajů do plnění rozpočtu v kalendářním roce rozhodující datum připsání anebo odepsání prostředků na bankovní účet. Podle § 7 odst. 1 písm. g) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů tvoří příjmy obce i dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů.

Dotace, které mohou obce získat z různých úrovní veřejných rozpočtů (například ze státního rozpočtu či státních fondů apod.), představují druhý nejvýznamnější zdroj financování aktivit obcí. Dotace se poskytují buď na investiční, nebo na neinvestiční účely. Dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů se dnes poskytují pouze jako účelové. Současný systém dotací lze považovat za velmi komplikovaný, obsahuje cca čtyři sta dotačních titulů. Obecně platí, že se dotace poskytuje pouze na základě žádosti a na její přiznání není právní nárok.

Co se týká dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury (dále jen jako „SFDI“), ta je poskytována na základě zákona č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 3 odst. 1 uvedeného zákona uzavře SFDI s příjemcem dotace z fondu smlouvu, jejímž předmětem je poskytnutí dotace a dosažení účelu dotace.

Podle čl. 3.4.3. Přílohy č. 1 k Rozhodnutí ředitele SFDI č. 38 /2018 – Pravidla pro financování z rozpočtu SFDI (dále jen jako „Pravidla“) platí, že dotace se poskytuje výhradně na základě smlouvy uzavřené mezi SFDI a žadatelem o příspěvek. (Srov. též např. čl. 5.1. Pravidel, který uvádí, že „Finanční prostředky z příjmů SFDI je možné poskytnout výhradně na

základě Smlouvy o poskytování finančních prostředků z rozpočtu SFDI, kterou uzavírá SFDI s příjemcem finančních prostředků“.)

To znamená, že SFDI poskytuje dotace na základě smlouvy s příjemcem dotace, a nikoli již na základě rozhodnutí o přiznání dotace. Příjemce dotace musí po rozhodnutí o přiznání dotace a současně před uzavřením smlouvy o poskytnutí dotace splnit několik dalších podmínek (např. podle čl. 5.3. Pravidel zřídit zvláštní účet v ČNB apod.). Pokud by příjemce tyto podmínky nesplnil, k poskytnutí dotace ze strany SFDI nemusí dojít. Příjemce si poskytnutí dotace nemůže na základě rozhodnutí o přiznání dotace nárokovat.

Vzhledem k výše uvedenému máme za to, že je na místě zahrnout finanční prostředky získané dotací ze SFDI do rozpočtu obce až v okamžiku uzavření smlouvy o poskytnutí dotace s SFDI.

URČENÍ KUPNÍ CENY POZEMKU

OTAZKA

Obec má zpracovaný územní plán. Hodlá odkoupit některé pozemky určené k výstavbě rodinných domů a vybudovat stavební parcely včetně přístupové komunikace a sítě. Tyto pozemky jsou v KN vedeny jako orná půda. Jak se určí nákupní cena těchto pozemků s ohledem na řádné hospodaření obce se svými finančními prostředky.

ODPOVĚD

Pravidla pro nakládání s majetkem obce jsou obsažena zejména v ust. § 38 a 39 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“). Základní pravidlo poté obsahuje ust. § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého má obec povinnost využívat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu se svými zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Ust. § 39 odst. 2 zákona o obcích poté stanoví, že při úplatném převodu majetku je třeba zpravidla sjednat cenu ve výši, která je obvyklá v daném místě a čase, přičemž odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Toto ust. § 39 odst. 2 zákona o obcích se však uplatní pouze v případě prodeje či jiného způsobu zcizení majetku obce.

V případě, že má obec v úmyslu nabýt vlastnické právo k věci, tak sice nebude možné na tuto dispozici aplikovat ust. § 39 odst. 2 zákona o obcích, nicméně bude stále nutné postupovat v souladu s ust. § 38 odst. 1 zákona o obcích a nakládat s majetkem obce účelně a hospodárně. Proto doporučujeme, aby obec i v případě koupě pozemků za cenu vyšší, než je cena obvyklá, byla případně schopna odůvodnit koupi za tuto vyšší cenu. Rovněž tedy doporučujeme, aby případná odchylka od obvyklé ceny, která by pro obec nebyla výhodná, byla řádně odůvodněna např. v zápisu ze zasedání zastupitelstva obce nebo v odůvodnění návrhu rozhodnutí předkládaného zastupitelstvu obce.

Zákon výslovně nestanovuje způsob, jakým má být cena stanovena, pracuje pouze s pojmem ceny v místě a čase obvyklé. Dle našeho názoru je tím nepochybně míněna skutečná cena obvyklá (tedy nikoliv domnělá) a je na odpovědnosti obce, aby si – pokud chce předejít negativním důsledkům spojeným s neodůvodněným odchýlením se od této ceny – zajistila vhodný a spolehlivý způsob jejího určení. Může se tak jednat např. o určení ceny dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o oceňování majetku“), přičemž tato cena může být určena prostřednictvím znaleckého posudku,

oceněním osobou mající příslušné živnostenské oprávnění nebo vlastním výpočtem.

Zákon o obcích nicméně nevyžaduje, aby byla obvyklá cena určena podle zákona o oceňování majetku, a proto lze podle konkrétních okolností stanovit cenu jiným způsobem. Zejména se bude jednat o situaci, kdy by zpracování znaleckého posudku představovalo prodloužení, jež by mohlo zmařit zamýšlenou koupi, nebo by s ohledem na vyšší kupní ceny bylo zpracování znaleckého posudku neekonomické. V takovém případě je možné připustit stanovení kupní ceny jiným způsobem, např. určením ceny srovnáním nabídek několika realitních kanceláří na obdobné pozemky nebo určením ceny prostřednictvím cenových map či srovnáním cen na internetových prohlížečích, případně určením ceny na základě dříve realizovaných prodejů v obci. Kupní cena by v konečném důsledku mohla být stanovena i nabídkou prodávajícího či vzájemnou dohodou stran. V každém případě však doporučujeme, aby obec byla schopna hodnověrný způsob určení obvyklé ceny řádně doložit, když zde může vzniknout odpovědnost za případnou škodu způsobenou obci v důsledku odchylky od ceny obvyklé.

S ohledem na výše uvedené tedy doporučujeme, aby obec při nakládání s nemovitostmi provedla zjištění obvyklé ceny prostřednictvím znaleckého posudku. Lze totiž dovést, že pokud znalecký posudek není zjevně chybný nebo není určitým způsobem zpochybněn, je možné z něj vycházet a obci i jejím představitelům svědčí v tomto ohledu určitá dobrá víra v jeho obsah.

Pokud jde o určení ceny obvyklé dle zákona o oceňování majetku, bude zřejmě třeba v dotazu uvedené pozemky, které jsou v katastru nemovitostí evidovány jako orná půda, nicméně v územním plánu určené k výstavbě rodinných domů, považovat za pozemky stavební ve smyslu ust. § 9 zákona o oceňování majetku, jak vyplývá např. z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2019, sp. zn. 20 Cdo 1711/2019, a ocenění provést způsobem určeným pro stavební pozemky s přihlédnutím k dalším skutečnostem, které ohledně předmětných pozemků vyjdou najevo (např. právní nebo reálně existující překážky bránící jejich využití dle územního plánu). Vždy však bude záležet na konkrétních okolnostech daného případu a proto, jak již bylo uvedeno výše, doporučujeme v pochybnostech nechat pozemky ocenit prostřednictvím znaleckého posudku.

VÝŠE ODCHODNÉHO

OTÁZKA

Neuvolněný starosta a místostarosta již nebudou kandidovat ve volbách 2022. Výkon funkce mají více než 3 roky. To znamená, že kdyby byly volby např. ke konci září 2022, dostali by poměrnou část odměny za měsíc září a k tomu odchodné ve výši 1+3, tedy ve výši čtyř měsíčních odměn?

ODPOVĚD

Váš předpoklad je v zásadě správný. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), upravuje v ustanovení § 78 odst. 1 výši odchodného tak, že odchodné neuvolněného starosty, neuvolněného místostarosty nebo uvolněného člena zastupitelstva se stanoví ve výši odměny, která danému členovi zastupitelstva obce náležela za měsíc ke dni zániku mandátu (případně vzdání se funkce nebo odvolání), ke které se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejvíce však tří ukončených let výkonu funkce. Ve Vámi popsaném případě, kdy místostarosta i starosta vykonávají funkci více než 3 celé roky, bude tedy každému z nich náležet odchodné ve výši čtyř měsíčních odměn. Odchodné se pak v souladu s § 78 odst. 2 zákona o obcích vyplácí jednorázově v nejbližším výplatním termínu po splnění podmínek.

Odchodné je nutné považovat za samostatné plnění. Z této skutečnosti vyplývá, že se do něj nezapočítává odměna, která starostovi a místostarostovi (nebo členovi zastupitelstva) náležela za měsíc, v němž došlo k zániku mandátu (případně odvolání či vzdání se funkce). Ve Vámi popsaném případě tak bude starostovi a místostarostovi náležet kromě odchodného ve výši čtyř měsíčních odměn i odměna za výkon funkce dle ustanovení § 72 odst. 4 zákona o obcích (která je případně modifikována dle ustanovení § 72 odst. 5 zákona o obcích), a to po celou dobu výkonu jejich funkce.

V této souvislosti je proto třeba upozornit na skutečnost, že dosavadní starosta a místostarosta (tedy osoby, které ke dni zániku mandátu vykonávaly funkci starosty a místostarosty) vykonávají dle ustanovení § 107 zákona o obcích pravomoci starosty (resp. místostarosty) až do zvolení nového starosty nebo místostarosty. Podle ustanovení § 75 odst. 3 zákona o obcích poté náleží za výkon této funkce dosavadnímu starostovi a místostarostovi dosavadní odměna, a to i v případě, že nebyli zvoleni do zastupitelstva obce.

ZVEŘEJŇOVÁNÍ SMLUV

OTÁZKA

Naše obec je obcí I. typu. Máme povinnost zveřejňovat uzavřené smlouvy, když jsme si na webu Ministerstva vnitra ČR dohledali, že tato povinnost dopadá pouze na obce s rozšířenou působností (obce III. typu)? Kontroloři z krajského úřadu tvrdí, že smlouvy s hodnotou vyšší jak 500 000 Kč bez DPH zveřejňovat musíme.

ODPOVĚĎ

Výjimky z povinnosti uveřejňovat uzavřené smlouvy stanovuje § 3 zákona č. 340/2015 Sb. o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o registru smluv“). Dle § 3 odst. 2. písm. k) zákona o registru smluv se povinnost uveřejňovat smlouvy nevztahuje na obec, která je smluvní stranou smlouvy a která nevykonává rozšířenou působnost. Z dotazu zcela jasně nevyplývá, jaké konkrétní pochybení kontroloři namítají. Lze se domnívat, že kontroloři z krajského úřadu upozorňují na nutnost uveřejnit smlouvu, která se řídí zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zadávání veřejných zakázek“). Konkrétně by pak mohlo jít o § 219 odst. 1 písm. a) zákona o zadávání veřejných zakázek, dle kterého veřejný zadavatel nemusí na profilu zadavatele uveřejnit smlouvu na veřejnou zakázku, jejíž cena nepřesáhne částku 500 000 Kč bez DPH. Z dotazu není zřejmé, jestli daná smlouva byla smlouvou na veřejnou zakázku, či nikoliv. Obecně se však dá říci, že pokud se nejedná o smlouvu na veřejnou zakázku, tak obec I. typu nemá povinnost smlouvu zveřejňovat. Pokud se však jedná o smlouvu na veřejnou zakázku a zároveň plnění přesahuje uvedený limit, je nutné takovou smlouvu uveřejnit na profilu zadavatele.

STŘET ZÁJMŮ V PŘÍPADĚ OBCHODNÍHO PODÍLU STAROSTY V DODAVATELSKÉ SPOLEČNOSTI

OTÁZKA

Jedná se o střet zájmů v případě, kdy vybraný dodavatel v rámci veřejné zakázky na stavební práce je obchodní společnost, ve které má obchodní podíl starostka obce (zadavatel) a její manžel?

ODPOVĚĎ

V rámci zadávacího řízení vedeného podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“) je v § 44 ZZVZ zadavateli uložena obecná povinnost předcházet střetu zájmů, a pokud k takovému střetu zájmů dojde, povinnost přijmout opatření k nápravě. Toto ustanovení střet zájmů v zadávacím řízení definuje jako situaci, kdy zájmy osob, které a) se podílejí na průběhu zadávacího řízení, nebo b) mají nebo by mohly mít vliv na výsledek zadávacího řízení, ohrožují jejich nestrannost nebo nezávislost v souvislosti se zadávacím řízením. Zájemem uvedených osob se pak rozumí zájem získat osobní výhodu nebo snížit majetkový nebo jiný prospěch zadavatele.

V daném případě nelze bez dalšího konstatovat, že u paní starostky došlo ke střetu zájmů. Je nepochybné, že starostka jako společník (a zaměstnanec) vybraného dodavatele má osobní zájem na tom, aby tento dodavatel zakázku získal. Je třeba posoudit, zda starostka je osobou, která se podílela na průběhu zadávacího řízení nebo má či mohla mít vliv na výsledek zadávacího řízení. Zadavatel bude v souladu se svou prevenční povinností postupovat správně, pokud starostka nebude členem hodnotící komise. Je však třeba posoudit, zda se na zadávacím řízení podílela jiným způsobem, případně jestli a jaký vliv mohla mít na jeho výsledek – např. do jaké míry se podílela na určení zadávacích podmínek. Pokud je starostka takovou osobou, je třeba dále posoudit, zda její zájem dosahuje takové intenzity, že ohrožuje její nestrannost a nezávislost v zadávacím řízení. Pokud tomu tak je, došlo ke střetu zájmů a zadavatel je povinen vybraného dodavatele vyloučit z účasti v zadávacím řízení podle § 48 odst. 5 písm. b) ZZVZ, jestliže jiné opatření k nápravě (odstranění střetu zájmů) kromě zrušení zadávacího řízení není možné.

Domníváme se, že samotné uzavření (podepsání) smlouvy s vybraným dodavatelem na základě pokynu zastupitelstva obce starostkou problematické nebude, pokud zadavatel při výše popsaném posouzení dospěl k závěru, že ke střetu zájmů ve smyslu § 44 ZZVZ v zadávacím řízení nedošlo. Jednoznačně však lze doporučit, aby starostka před jednáním zastupitel-

stva podle § 8 odst. 1 zákona č. 159/2006 Sb., zákon o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, oznámila svůj poměr k projednávané věci.

Pokud jde o další administrativu související se samotným prováděním zakázky, účast na kontrolních dnech apod., úprava střetu zájmů podle ZZVZ na tuto problematiku nedopadá a starostka se při těchto úkonech musí řídit zákonem o střetu zájmů, konkrétně ustanovením jeho § 3, podle kterého je veřejný funkcionář povinen zdržet se každého jednání, při kterém mohou jeho osobní zájmy ovlivnit výkon jeho funkce. Dojde-li ke střetu řádného výkonu funkce ve veřejném zájmu se zájmem osobním, nesmí veřejný funkcionář upřednostňovat svůj osobní zájem před zájmy, které je jako veřejný funkcionář povinen prosazovat a hájit.

Upozorňujeme, že výše uvedené je odpovědí pouze ve zcela obecné rovině. Doporučujeme, aby zadavatel rozhodnutí o veřejné zakázce prozatím odložil a nechal si zpracovat právní analýzu postihující všechny konkrétní aspekty případu, a to i s prověřením rizik v rovině možné trestněprávní odpovědnosti, neboť už sama okolnost, že je vítězný uchazeč propojen se zadavatelem v osobě starostky, může být v závislosti na dalších okolnostech předmětem prověřování ze strany orgánů činných v trestním řízení. Dále upozorňujeme, že komplexní posouzení jak souladu se ZZVZ, tak s dotačními podmínkami či dalšími právními (občanskoprávními či trestněprávními) aspekty lze provést pouze na základě posouzení všech relevantních okolností a dokumentů (např. zadávací dokumentace, protokoly o jednání komisí, dotační podmínky atd.), a to ve vztahu k tomuto konkrétnímu případu. Takové posouzení přesahuje rámec a možnosti právní poradny, neboť komplexní posouzení vyžaduje komplexní právní analýzu zpracovanou advokátem či advokátní kanceláří ve vztahu ke konkrétnímu případu.

ZVEŘEJŇOVÁNÍ PŘI ZAKÁZCE MALÉHO ROZSAHU

OTÁZKA

Co vše je potřeba zveřejnit na profilu zadavatele v případě zakázek malého rozsahu?

ODPOVĚĎ

Pokud se zadavatel rozhodne k uveřejnění zadávací dokumentace v případě veřejné zakázky malého rozsahu, je možné uveřejnit na profilu zadavatele i tuto dokumentaci.

Dle § 219 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“) je ale zadavatel vždy povinen uveřejnit na profilu zadavatele smlouvu uzavřenou na veřejnou zakázku včetně všech jejích změn a dodatků, a to do 15 dnů ode dne jejich uzavření. Výjimkou jsou smlouvy na veřejnou zakázku, jejíž cena nepřesáhne 500 000 Kč bez DPH.

Další povinností je podle § 219 odst. 3 ZZVZ uveřejnit na profilu zadavatele nejpozději do 3 měsíců od splnění smlouvy výši skutečně uhrazené ceny za plnění smlouvy, pokud se jedná o smlouvu, na kterou se vztahuje výše uvedená povinnost uveřejnění (tedy o smlouvu na veřejnou zakázku jejíž cena přesáhne 500 000 Kč).

NEZVEŘEJNĚNÍ CENY

OTÁZKA

Na profilu zadavatele jsme v zákonné lhůtě nezveřejnili skutečně uhrazenou cenu. Při závěrečném přezkoumávání obce byl tento nedostatek kvalifikován jako méně závažná chyba, hodnocení obce B. Vyplývají pro nás ze zákona o veřejných zakázkách ještě nějaké další sankce?

ODPOVĚD

Podle § 269 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“) se zadavatel dopustí přestupku při uveřejňování tím, že neuveřejní uzavřenou smlouvu na veřejnou zakázku podle § 219 odst. 1 ZZVZ. Dle tohoto ustanovení má zadavatel povinnost uveřejnit na profilu zadavatele smlouvu uzavřenou na veřejnou zakázku včetně všech jejích změn a dodatků do 15 dnů od jejich uzavření. Za tento přestupek může být zadavateli uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč.

Nicméně ZZVZ nestanoví žádnou další sankci za nedodržení povinnosti uveřejnit výši skutečně uhrazené ceny za plnění smlouvy, tzn. že sankce se vztahuje pouze na porušení povinnosti uveřejnit smlouvu jako takovou, a nikoliv pouze na neuveřejnění výše skutečně uhrazené ceny.

ELEKTRONIZACE VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

OTÁZKA

Týká se elektronizace veřejných zakázek všech veřejných zakázek (např. i zakázek malého rozsahu mimo režim zákona o zadávání veřejných zakázek)?

ODPOVĚĎ

Dle názoru Ministerstva pro místní rozvoj se elektronizace veřejných zakázek nevztahuje na zakázky malého rozsahu, které jsou zadávány mimo zadávací řízení.

Podle § 31 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“) není zadavatel povinen zadat veřejnou zakázku malého rozsahu v zadávacím řízení. Ustanovení § 211 odst. 1 a 3, které se týká komunikace, resp. elektronické komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem, pak dopadá pouze na veřejné zakázky zadávané v zadávacím řízení.

NÁRODNÍ ELEKTRONICKÝ NÁSTROJ

OTÁZKA

Naše obec má vytvořený profil zadavatele. Musíme mít též povinně profil zadavatele na Národním elektronickém nástroji?

ODPOVĚĎ

Národní elektronický nástroj (dále jen „NEN“) je bezplatný systém Ministerstva pro místní rozvoj ČR, který slouží pro administraci a zadávání veřejných zakázek a koncesí. Povinnost používat NEN pro zadávání veřejných zakázek se na základě usnesení vlády č. 467 ze dne 21. června 2017 vztahuje pouze na ústřední orgány státní správy a jim podřízené organizace. Obce tedy nemají povinnost tento systém využívat. Mohou jej ale využívat dobrovolně.

PODÁNÍ CENOVÉ NABÍDKY E-MAILEM

OTÁZKA

Lze přistoupit u oslovení uchazečů k možnosti podat své cenové nabídky e-mailem? Cenové nabídky jsou takto otevřené a zpřístupněné před koncem lhůty pro podání nabídky.

ODPOVĚĎ

Forma podání nabídky pro veřejné zakázky malého rozsahu není stanovena, je tedy na volbě zadavatele. Problém by mohl představovat požadavek transparentnosti a rovného zacházení.

Pokud budou přijímány ve výběrovém řízení nabídky prostřednictvím e-mailu, není zaručeno, že nebudou otevřeny před koncem lhůty pro podání. Nabídky by pak v takovém případě mohly být poskytnuty dalším zájemcům o veřejnou zakázku, čímž by jim byla poskytnuta výhoda a oni by mohli svou nabídku patřičně upravit.

Tento postup z tohoto důvodu nedoporučujeme, pokud se nepodaří zajistit nabídky tak, aby nemohly být otevřeny před koncem lhůty pro podání nabídek. Samozřejmě v tomto případě bude záležet na způsobu zadání; pokud půjde o přímé zadání, kdy si pouze budeme provádět průzkum trhu, je samozřejmě možné komunikovat s případnými dodavateli prostřednictvím e-mailu a žádat je o cenové kalkulace.

OZNÁMENÍ VÝSLEDKU

OTÁZKA

Jak je to se způsobem oznámení výsledku účastníkům?

ODPOVĚĎ

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů v žádném ze svých ustanovení neupravuje přesný způsob, jakým má být oznámení učiněno. Může se tedy jednat např. o informování prostřednictvím telefonu, e-mailu nebo při otevírání obálek před účastníky. S ohledem na zásadu transparentnosti je ovšem vhodné, aby byl tento úkon zaznamenán např. záznamem do spisu, archivací e-mailů apod.

OBSTARÁNÍ ZAKÁZKY MALÉHO ROZSAHU

OTAZKA

Je nutné v případě veřejné zakázky malého rozsahu ustanovit komisi, nebo je možné, aby celé řízení obstaral starosta obce sám?

ODPOVĚD

Starosta obce může samozřejmě vést celé řízení o zadání veřejné zakázky malého rozsahu sám, respektive je na zadavateli, jak si toto zadávání upraví. Je ale třeba mít na paměti ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a tedy to, že některé záležitosti jsou tímto zákonem svěřeny do výlučné působnosti některého z obecních orgánů. Stejně tak nelze zapomínat na jednu ze základních zásad zadávání veřejných zakázek, která se vztahuje i na zakázky malého rozsahu, a to na zásadu transparentnosti.

Starosta obce musí být v každém případě schopen doložit, že zásadu transparentnosti zadávání (a samozřejmě i ostatní zásady zadávání veřejných zakázek) dodržel. Z tohoto důvodu je vhodné, aby se o jednotlivých úkonech pořizovaly záznamy a jednotlivé nabídky a jejich hodnocení neprováděl starosta obce sám. Řešením tak může být například přizvání dalšího člena zastupitelstva k otevírání a hodnocení zakázek či veřejné otevírání nabídek před účastníky.

Vždy bude záležet i na hodnotě veřejné zakázky, kdy u zakázek marginálních, kdy je hodnota plnění velmi nízká až zanedbatelná, nebudou na toto řízení kladeny takové požadavky jako na zakázku malého rozsahu v hodnotách vyšších.

ROZHODOVÁNÍ RADY OBCE O VÝBĚRU UCHAZEČE

OTÁZKA

Je u veřejných zakázek malého rozsahu, které jsou prováděny pouze poptávkou (osloveni minimálně tři dodavatelé), nutné ustanovit komisi pro otevírání obálek a posouzení a hodnocení nabídek, přičemž je třeba o těchto úkonech vyhotovit protokol, nebo je možné obálky otevřít, sepsat výsledek a předložit rozhodnutí radě obce? Po usnesení rady obce následně oznámit výsledky účastníkům zadávacího řízení a vyzvat vítězného účastníka k součinnosti při podpisu smlouvy?

ODPOVĚĎ

V případě veřejných zakázek malého rozsahu je v zásadě na zadavateli, jak stanoví pravidla pro jejich zadávání. Je tak možné učinit například ve formě vnitřního předpisu, pokud takový předpis neexistuje, je možné zadávat veřejnou zakázku malého rozsahu i neformálně. Povinnost ustanovit komisi pro otevírání a hodnocení nabídek není zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů stanovena. Stejně tak není stanovena ani povinnost sepsat o tomto hodnocení protokol, ani způsob, kterým je třeba oznámit výběr vítězných uchazečů.

Vždy je třeba mít na paměti základní zásady hospodaření obce, které jsou upraveny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a také základní zásady zadávání veřejných zakázek, které se vztahují i na zakázky malého rozsahu (zásada transparentnosti, zásada přiměřenosti, zásada rovného zacházení a zásada zákazu diskriminace). V tomto ohledu je nejdůležitější zásadou zásada transparentnosti, kdy by měl být zadavatel schopen v každém případě doložit její dodržení. Je proto vhodné vést o prováděných úkonech záznamy, např. jakým způsobem byli vybráni potenciální uchazeči, důvody výběru, zaznamenat, kdy byly nabídky podány, kdy byly otevřeny, jaké byly nabídkové ceny a jak byly hodnoceny.

ZMĚNA DODAVATELE VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

OTÁZKA

Výběrovým řízením byl vybrán dodavatel a podepsána smlouva o dílo. Přibližně měsíc po podpisu smlouvy vlastník společnost prodal. O této změně obec neinformoval a původní vlastník (pro nás z nepochopitelných důvodů) začal realizovat stavbu. První částečná faktura byla dodavatelem vystavena na údaje uvedené ve smlouvě o dílo a obcí uhrzena. Změna vlastníka společnosti byla obci oznámena až poté, co byla zakázka z cca 50 % hotová a přišlo na další fakturaci. Mezitím si totiž původní vlastník založil společnost novou, název zůstal stejný (dohoda s kupujícím při prodeji společnosti), a má tedy nové IČO, na které chce fakturovat. Jak tuto situaci řešit? Jaká úskalí lze očekávat v souvislosti s veřejnou zakázkou? Jedná se o zakázku v celkové hodnotě cca 3 500 000 Kč vč. DPH.

ODPOVĚĎ

Za klíčové považujeme zodpovězení otázky, zda je původní vlastník oprávněn realizovat závazek ze smlouvy o dílo v případě, že podniká pod stejnou firmou. Uvádíme, že firma je dle ust. § 423 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Shodný název s původní společností však nemění tu skutečnost, že původní vlastník založil zcela nový subjekt práv a povinností. Pokud nedošlo např. k postoupení smlouvy, je smluvní stranou smlouvy o dílo stále původní společnost, ačkoliv se změnila její vlastnická struktura. Obec by měla tedy trvat na splnění povinností plynoucích ze smlouvy o dílo touto společností (se kterou byla uzavřena smlouva o dílo).

Za předpokladu, že část prací provedla jiná osoba a žádá za to úhradu, může se jednat o tzv. nepřikázané jednatelství podle § 3006 a násl. občanského zákoníku. V takovém případě má podle § 3009 odst. 1 občanského zákoníku právo na úhradu účelně vynaložených nákladů, pokud záležitost obstarala k užítku osoby, pro kterou činnost provedla. Užitek se posuzuje s ohledem na subjektivní zájmy této osoby, a nikoliv s ohledem na obecné objektivní hledisko.

Další možností je, že by mezi společnostmi, se kterou byla smlouva o dílo uzavřena, a společností, která činnost provedla, existoval právní poměr (např. by se společnosti dohodly na subdodávkách). Poté by obec platila jako objednatel celkové práce společnosti, se kterou má uzavřenou smlouvu, a ta by poté práce uhradila společnosti, která je provedla. Jestliže obci tedy nadále fakturuje provedené práce společnost,

se kterou uzavřela smlouvu o dílo, nemá na povinnosti obce žádný vliv to, že tato společnost změnila svoji obchodní firmu či svoji vlastnickou strukturu.

Původní vlastník má ovšem zřejmě úmysl dokončit závazek ze smlouvy o dílo jménem společnosti, která nebyla účastníkem výběrového řízení. Předpokládáme, že se jednalo o zadání zakázky malého rozsahu ve smyslu ust. § 27 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zadávání veřejných zakázek“). V souladu s § 31 zákona o zadávání veřejných zakázek není zadavatel povinen tuto veřejnou zakázku zadat v zadávacím řízení. Má pouze povinnost dodržet zásady zadávání veřejných zakázek. Mezi tyto zásady, které jsou výslovně upraveny v § 6 zákona o zadávání veřejných zakázek, patří zásada transparentnosti, zásada přiměřenosti, zásada rovného zacházení a zásada zákazu diskriminace.

Umožnění toho, že veřejnou zakázku (ač malého rozsahu) bude realizovat jiná společnost, než která byla vybrána ve výběrovém řízení, by podle skutkových okolností mohlo být v rozporu s těmito výše uvedenými zásadami. Podle konkrétních skutkových okolností by také v rozporu s těmito zásadami mohlo být umožnění postoupení smlouvy o dílo ve smyslu § 1895 a násl. občanského zákoníku na jiný subjekt, než který byl vybrán ve výběrovém řízení (k účinnosti postoupení je mj. vyžadován souhlas postoupené strany, tedy obce). Na veřejné zakázky malého rozsahu se ovšem nevztahuje dozorová pravomoc Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže podle § 248 zákona o zadávání veřejných zakázek (výjimkou je přezkumná pravomoc v případě povinnosti veřejného zadavatele uveřejnit na profilu zadavatele smlouvu včetně dodatků, jejíž hodnota plnění převyšuje částku 500 000 Kč bez DPH).

V případě, že by tomu tak ovšem nebylo a jednalo by se o veřejnou zakázku zadanou v zadávacím řízení (jinak řečeno, obec by dobrovolně provedla zadávací řízení podle zákona o zadávání veřejných zakázek, tedy veřejná zakázka by byla zadána např. ve zjednodušeném podlimitním řízení, ačkoliv se jedná o veřejnou zakázku malého rozsahu), odporoval by takový postup samotnému zákonu o zadávání veřejných zakázek a jeho účelu. § 222 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek totiž stanoví, že zadavatel nesmí umožnit podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku po dobu jeho trvání bez provedení nového zadávacího řízení. Podle § 222 odst. 10 zákona o zadávání veřejných zakázek je takovou podstatnou změnou nahrazení dodavatele jiným dodavatelem. Z tohoto ustanovení ovšem existují dvě výjimky, a to pokud jde o uplatnění vyhrazených změn závazku sjednaných ve smlouvě na veřejnou zakázku na základě zadávacích podmínek, nebo pokud změna v osobě dodavatele je důsledkem právního nástupnictví v souvislosti s přeměnou dodavatele, jeho smrtí nebo převodem

jeho závodu potažmo části závodu, a nový dodavatel splňuje kritéria kvalifikace stanovená v zadávací dokumentaci původního zadávacího řízení. Třetí možnost, kdy je za určitých podmínek možné změnit dodavatele veřejné zakázky, dovozená spíše praxí, může nastat za předpokladu, že se jedná o koncern, tedy pokud se jedná o postoupení smlouvy na dceřinou společnost. Zde se ovšem nejedná ani o jeden z výše uvedených případů.

Za předpokladu, že by se jednalo o zadání v zadávacím řízení, mohlo by být takové jednání posouzeno jako přestupek zadavatele dle ust. § 268 odst. 1 písm. a) zákona o zadávání veřejných zakázek. V případě zadání zakázky malého rozsahu mimo zadávací řízení nemá Úřad pro ochranu hospodářské soutěže pravomoc (s výjimkou situace dobrovolného podřízení se zákonu o zadávání veřejných zakázek) kontrolovat dodržování základních zásad zadavatelem, jak již bylo popsáno výše. V úvahu proto přichází jediné kontrola v rámci přezkumu podle zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 2 odst. 2 písm. c) tohoto zákona je totiž předmětem přezkoumání zadávání a uskutečňování veřejných zakázek, s výjimkou úkonů a postupů přezkoumaných orgánem dohledu podle zvláštního právního předpisu.

Jelikož se tedy zřejmě jedná o veřejnou zakázku malého rozsahu zadanou mimo režim zákona o zadávání veřejných zakázek, obci hrozí menší riziko, než kdyby postupovala podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Dílo by ovšem měla nadále provádět společnost, která uzavřela s obcí smlouvu, nikoliv nově vzniknuvší společnost, ačkoliv jejím vlastníkem je totožná osoba. Samozřejmě za předpokladu, že nedošlo mezi společnostmi k uzavření jiné smlouvy (např. subdodávky nebo postoupení smlouvy), o čemž by ovšem obec měla samozřejmě vědět. Pokud původní vítěz výběrového řízení již nechce dílo dokončit a k postoupení smlouvy nedošlo, obec si bude muset vyhodnotit, zda bude trvat na dokončení díla závaznou společností, nebo zda povolí postoupení smlouvy, či zda bude nutné na základě zásad pro zadávání veřejných zakázek provést nové výběrové řízení pro dokončení dané veřejné zakázky.

KONTROLA POVINNOSTI UVEŘEJŇOVAT SMLOUVY

OTÁZKA

Kdo a na základě jakého právního předpisu provádí u obcí 1. typu kontrolu povinnosti uveřejňovat smlouvy a mít profil zadavatele dle ZZVZ v případě zakázek malého rozsahu?

ODPOVĚď

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“) ukládá ve svém § 219 odst. 1 povinnost zveřejnit na profilu zadavatele smlouvy s plněním nad 500 000 Kč bez DPH. Na rozdíl od zveřejňování smluv dle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o registru smluv“) není sankcí za nezveřejnění smlouvy na profilu zadavatele neúčinnost smlouvy. Splněním zveřejňovací povinnosti dle § 5 odst. 2 zákona o registru smluv může být splněna i povinnost dle ZZVZ (smlouva tak nemusí být uveřejněna na profilu zadavatele).

Dle ZZVZ nemusí zadavatel v případě zakázky do 2 000 000 Kč bez DPH (v případě stavebních prací pak do částky 6 000 000 Kč bez DPH) postupovat dle zadávacích podmínek stanovených pro podlimitní a nadlimitní zakázky, ale může se pohybovat v režimu tzv. veřejných zakázek malého rozsahu (dále jen „VZMR“). I tehdy je však dle § 31 ZZVZ povinen dodržovat pravidla stanovená v § 6 ZZVZ (zásady transparentnosti a přiměřenosti a dále zásada rovného zacházení a zásada zákazu diskriminace).

Z ustanovení § 248 ZZVZ (zejména odst. 1, písm. e) a odst. 2) však vyplývá, že kontrolu nad zadáváním veřejných zakázek malého rozsahu nevykonává Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“), který jinak zastává roli státní instituce pro dohled a správu nad veřejnými zakázkami. Jsme tedy toho názoru, že ÚOHS dozor nad splněním výše uvedené povinnosti u zakázek malého rozsahu nevykonává (s výjimkou situace dobrovolného podřízení se zákonu o zadávání veřejných zakázek i v případě VZMR).

Obecně se kontrolní mechanismy ve státní správě řídí zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pro kontrolu veřejných zakázek malého rozsahu lze také využít ustavené kontrolní, resp. finanční výbory obce (dle § 119, odst. 2 a 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů), jež však žádná sankční opatření realizovat nemohou.

Pokud by došlo ke kolizi se zákonem a byl by vznesen podnět týkající se nakládání s cizím majetkem, mohl by zasáhnout teoreticky buď příslušný (zde krajský) finanční úřad, jež by zkoumal soulad s rozpočtovými pravidly (viz zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zejména § 44, nebo také zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zejména § 22) anebo Nejvyšší kontrolní úřad, jež by sledoval naplnění zákonných požadavků nakládání s cizím majetkem. Obdobnou možnost kontroly nad postupem zadavatele při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů, dle něhož jsou v souladu s ust. § 2 odst. 2 písm. c) veřejné zakázky malého rozsahu předmětem přezkoumání, prováděného každoročně krajským úřadem či auditorem nebo auditorskou společností.

Závěrem upozorňujeme, že uveřejňování smluv bývá kontrolováno též v rámci plnění dotačních podmínek. V případě nesplnění povinnosti může dotační orgán uplatnit redukcii či vrácení dotace.

ŽÁDOST O ZRUŠENÍ TRVALÉHO POBYTU

OTAZKA

Otec požádal o zrušení trvalého pobytu přítele jeho dcery (rozchod). Přítel nemá užívací právo k objektu. Víme, že jako obecní úřad (jsme obec I. typu) musíme udělat rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu. Komu máme rozhodnutí zaslat? Otcí (žadateli), nebo tomu, komu rušíme trvalý pobyt (bývalý přítel dcery)? Za jak dlouho můžeme trvalý pobyt zrušit? Je nějaký formulář na tento typ správního rozhodnutí?

ODPOVĚĎ

Ve správním řízení, ve kterém dochází ke zrušení údaje o místě trvalého pobytu na návrh vlastníka objektu či oprávněné osoby občanovi, kterému zaniklo užívací právo k objektu nebo jeho vymezené části a občan objekt nebo jeho vymezenou část neužívá, se postupuje dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“). Současně považujeme za důležité upozornit, že o zrušení údaje o místě trvalého pobytu může správní orgán rozhodovat pouze v případě, kdy je tento údaj rušen občanovi České republiky. Navrhovatel je v řízení povinen existenci zániku užívacího práva a neužívání objektu prokázat, a to např. prostřednictvím aktuálního výpisu z katastru nemovitostí anebo uvedením jména svědka (sousedů apod.). Současně je navrhovatel povinen prokázat oprávněnost k podání návrhu (např. předložením originálu výpisu z katastru nemovitostí, nájemní smlouvy, dohody o užívání bytu apod.).

Navrhovateli a osobě, které má být trvalý pobyt zrušen, je třeba doručit oznámení o zahájení řízení, včetně předvolání k ústnímu jednání. V případě prokázání neužívání objektu prostřednictvím svědecké výpovědi je třeba předvolat k ústnímu jednání také příslušné svědky. Rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu je nutné vydat ve lhůtě 30 dnů. V případě, kdy jde o zvláště složitý případ, je tato lhůta 60 dnů. Vydaným rozhodnutím pak dochází k oficiálnímu zrušení údaje o místě trvalého pobytu a dané osobě bude formálně přidělena nová adresa trvalého pobytu, a to v sídle obecního úřadu. Občan, jemuž byl zrušen údaj o trvalém pobytu, si však samozřejmě může trvalý pobyt přehlásit jinam. Vydané rozhodnutí je třeba doručit navrhovateli a také osobě, které je rušen údaj o místě trvalého pobytu. Pro tento typ řízení není předepsán žádný standardizovaný formulář.

ZRUŠENÍ TRVALÉHO POBYTU Z ÚŘEDNÍ POVINNOSTI

OTÁZKA

Můžeme zrušit trvalý pobyt osobě, která zde nebydlí v domě, který není obecní, i když si o to majitel domu sám nepožádal? Ale my víme, že osoba se zde několik let nezdržuje. Může podnět vyvolat úřad sám?

ODPOVĚĎ

V případě, že zaniklo užívací právo občana k objektu nebo jeho vymezené části a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část, je ohlašovna dle § 12 odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“) oprávněna údaje o místě trvalého pobytu tohoto občana zrušit pouze na základě návrhu vlastníka objektu nebo oprávněné osoby. Obec tak není v takovém případě oprávněna zahájit řízení o zrušení údaje o místě trvalého pobytu z úřední povinnosti.

Vyvolat řízení z úřední povinnosti je obec oprávněna pouze z důvodů uvedených v § 12 odst. 1 písm. a) a b) zákona o evidenci obyvatel. Jedná se tak o případy, kdy byl zápis údaje o místě trvalého pobytu proveden na základě pozměněných, neplatných, neúplných nebo padělaných dokladů nebo nepravdivé nebo nesprávně uvedené skutečnosti, anebo v případě, byl-li objekt, na jehož adrese je občan hlášen k trvalému pobytu, odstraněn nebo zanikl anebo je podle zvláštních právních předpisů nezpůsobilý k užívání za účelem bydlení.

POŠTA NA OHLAŠOVNĚ

OTAZKA

Co máme dělat s obyčejnou poštou (dopisy), která chodí osobám s trvalým pobytem na ohlašovně, tedy na obecním úřadě? Vracet je? Archivovat? Oznamovat na vývěsce?

ODPOVĚD

V prvé řadě je třeba rozlišovat, zda se jedná o soukromou korespondenci, či zda jde o úřední písemnost. Pokud se jedná o dopis soukromý, není obecní úřad k jeho přebrání oprávněn. Z tohoto důvodu by tak měl být takový dopis vrácen zpět doručovateli.

Pokud se jedná o písemnost úřední, je obec povinna dle § 10c zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“) zajistit v sídle, kde má fyzická osoba hlášený trvalý pobyt, vhodné místo, kde bude možné uložit oznámení o uložení zásilky a výzvu s poučením o právních důsledcích jejího nevyzvednutí. Takovým vhodným místem může být např. příhrádka, kde může doručovatel oznámení společně s poučením uložit a kde si ji může adresát vyzvednout. Konkrétní podoba vhodného místa však není zákonem stanovena. Zákon o evidenci obyvatel pak také nestanoví povinnost ohlašovny danou osobu v každém jednotlivém případě vyzývat k vyzvednutí oznámení a poučení, které je jí adresováno. V zájmu zachování dobré správy je ale více než vhodné, aby ohlašovna ve svém sídle a také způsobem umožňujícím dálkový přístup uveřejnila informaci o tom, které místo je určeno k ukládání oznámení a kdy si jej může jeho adresát vyzvednout. Současně je ale třeba upozornit, že taková informace musí být obecná, tedy nejedná se o výzvu určenou konkrétní osobě.

Informace by tak měla obsahovat:

- kde je možné oznámení o uložení zásilky a výzvu s poučením vyzvednout,
- kdy je možné oznámení o uložení zásilky a výzvu s poučením vyzvednout,
- poučení o následku nevyzvednutí (jestliže si adresát zásilku nevyzvedne ve lhůtě uvedené na oznámení ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, písemnost se považuje za doručenou posledním dnem této lhůty),
- poučení o možnosti prominutí lhůty (prokáže-li adresát, že si pro dočasnou nepřítomnost nebo z jiného vážného důvodu nemohl bez svého zavinění písemnost ve stanovené lhůtě vyzvednout, může požádat odesílající správní orgán o prominutí zmeškání úkonu podle § 41 správního řádu; požádat o prominutí zmeškání úkonu je možné do 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která bránila zásilku

- vyzvednout, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy měla být zásilka nejpozději vyzvednuta),
- poučení o neúspěšném pokusu o doručení (jestliže bude odmítnuto převzetí zásilky, odmítnuto nebo znemožněno předání poučení nebo nebude poskytnuta součinnost nezbytná k řádnému doručení, bude písemnost považována za doručenu dnem, kdy došlo k neúspěšnému pokusu o doručení).

KAMEROVÝ SYSTÉM

OTÁZKA

Je možné, aby obec (která nemá obecní policii ani nemá smlouvu s jinou obcí) sama provozovala kamerový systém nad veřejným prostranstvím, kam lidé neoprávněně odkládají odpad? Je možné udělit pokutu na základě kamerového záznamu? Má obec nějaké možnosti, jak takovému konání zabránit?

ODPOVĚĎ

Pravomoc pořizovat zvukové, obrazové či jiné záznamy z míst, která jsou veřejně přístupná, náleží dle § 24b zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obecní policii“) do působnosti obecní policie. Ta je také dle § 24a zákona o obecní policii oprávněna zpracovávat s tím související osobní údaje.

Co se týká samotné obce a jejího oprávnění provozovat kamerový systém, žádná zákonná úprava takové oprávnění do rukou obce nesvěřuje. Dle § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů je obec povinna vytvářet podmínky pro uspokojování potřeb svých občanů, mj. i potřeb ochrany veřejného pořádku. K zajištění veřejného pořádku je ale obec oprávněna využívat pouze prostředků, které jí svěřuje zákon (např. vydávání obecně závazných vyhlášek, zřízení obecní policie apod.). Z tohoto důvodu je tedy obec oprávněna zřizovat a spravovat kamerový systém pouze prostřednictvím obecní policie, a to v souladu s ustanoveními zákona o obecní policii.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“) ve svém § 117 odst. odst. 1 písm. t) zakotvuje přestupek fyzických osob spočívající v odkládání odpadu nebo movitých věcí, které jsou předávány do obecního systému, na místa, která nejsou k takovému odkládání určená. Tento přestupek projednává obecní úřad a lze za něj uložit pokutu až do výše 50 000 Kč.

Dle § 2 písm. h) zákona o obecní policii spadá do působnosti obecní policie odhalování přestupků, jejichž projednávání je v působnosti obce. Jak již bylo uvedeno výše, obecní policie je oprávněna za účelem plnění svých úkolů pořizovat obrazové a zvukové záznamy z veřejně přístupných míst. V případě, že je kamerový záznam dostatečným podkladem pro rozhodnutí o vině v řízení o přestupku, lze na jeho základě pokutu dotyčné osobě uložit.

POVĚŘENEC PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

OTAZKA

V čem spočívá funkce pověřence?

ODPOVĚĎ

Jedná se o konzultanta a pomocníka v systému ochrany osobních údajů, který napomáhá při zajišťování ochrany osobních údajů u jejich správce. Mezi jeho úkoly patří dohled na soulad zpracování osobních údajů s právními předpisy, poskytování informací a poradenství správcům, zpracovatelům nebo zaměstnancům zpracovávajícím osobní údaje, zpracování odborných posudků či spolupráce s dozorovým úřadem. Pověřenec je pak také kontaktním místem pro dozorový úřad v záležitostech týkajících se zpracování osobních údajů.

Je nezbytné, aby osoba jmenovaná do funkce pověřence disponovala odbornými právními znalostmi v oblasti ochrany osobních údajů. Musí se taktéž jednat o osobu nezávislou, u které není dán střet zájmů a u které bude zajištěna vysoká míra objektivity. Pověřenec má povinnost zachovávat mlčenlivost ve vztahu ke všem informacím, které se v souvislosti s výkonem své funkce dozví. Pověřenec musí být snadno dostupný pro jednotlivé subjekty osobních údajů. Může se jednat jak o zaměstnance správce, tak o externí osobu.

ZAMĚŠTNANEC OBECNÍHO ÚŘADU POVĚŘENCEM

OTÁZKA

Může vykonávat funkci pověřence v obci do 500 obyvatel zaměstnanec obecního úřadu (referent správy majetku), který s daty zároveň pracuje?

ODPOVĚĎ

V zásadě pověřenec může vykonávat i jiné úkoly vedle úkolů pověřence. Je třeba ovšem zajistit, aby se zaměstnanec, který zároveň plní funkci pověřence, nedostal do střetu zájmů. Není tedy možné, aby činnost pověřence vykonával zaměstnanec, který se podílí na organizačně-technických opatřeních k zajištění ochrany osobních údajů (např. vedoucí IT oddělení), nebo zaměstnanec, který rozhoduje o účelu a prostředcích zpracování osobních údajů (např. vedoucí personálního odboru). Není ovšem vyloučeno, aby pověřenec v rámci plnění jiných úkolů s osobními údaji nakládal.

ZASTUPITEL POVĚŘENCEM

OTÁZKA

Může funkci pověřence pro ochranu osobních údajů v obci vykonávat zastupitel obce?

ODPOVĚĎ

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů ani nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále jen „GDPR“) tuto možnost nevylučuje. Dle čl. 37 odst. 6 GDPR může být funkce pověřence vykonávána buď pracovníkem správce (zaměstnanecem obce), nebo externě spolupracující osobou na základě smlouvy o poskytování služeb. Je tedy možné, aby zastupitel obce funkcí pověřence vykonával, ovšem pouze na základě pracovní nebo jiné smlouvy s obcí. Tuto funkci nelze vykonávat pouze z pozice zastupitele obce. Je nutné dát si i pozor na to, aby zastupitel splňoval veškeré požadavky kladené na funkci pověřence, tedy zejména profesní zkušenosti a znalosti a také dostatečné časové možnosti k výkonu této funkce.

PŘÍSTUP POVĚŘENCE K OSOBNÍM ÚDAJŮM

OTAZKA

Do funkce pověřence jsme jmenovali externí osobu. Je nutné, aby měl pověřenec zajištěn přístup k veškerým údajům, které obec schraňuje, nebo se jeho role může omezit pouze na metodickou pomoc a zpracování směrnic?

ODPOVĚĎ

Podle čl. 38 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (GDPR) musí správce a zpracovatel osobních údajů podporovat pověřence při plnění jeho úkolů, zejména mají povinnost mu poskytnout zdroje nezbytné k plnění úkolů, k přístupu k osobním údajům a operacím zpracování a k udržování jeho odborných znalostí. Lze tedy uzavřít, že pověřenec pro ochranu osobních údajů musí mít k osobním údajům zajištěn přístup.

Jedním z úkolů pověřence je též monitorování souladu s nařízením a dalšími právními předpisy v oblasti ochrany osobních údajů. Nelze tedy působnost pověřence omezit takovým způsobem, aby nemohl vykonávat úkoly, které mu stanoví právní předpis.

Sdružení místních samospráv ČR, z. s.
Nábřeží 599, 760 01 Zlín – Prštne
telefon: +420 577 688 103
email: info@smscr.cz
www.smscr.cz